

Onderwerp

Motie waterleidingbedrijf Vitens

Doel van deze mededeling:

Terugkoppeling op de Motie waterleidingbedrijf Vitens waarin wordt verzocht protest aan te tekenen tegen het besluit van Vitens de samenwerking met het Israëliisch waterbedrijf Mekorot te beëindigen.

Toezegging/motie/amendement:

Motie waterleidingbedrijf Vitens

Inleiding:

In december 2013 is Vitens veelvuldig in het nieuws gekomen vanwege het beëindigen van een beoogde samenwerking met het Israëliische waterleidingbedrijf Mekorot. Deze media-aandacht heeft geleid tot diverse politieke vragen aan onder meer de Minister van Buitenlandse Zaken, de colleges van Gedeputeerde Staten van Utrecht, Gelderland, Friesland en Overijssel en het college van Burgemeester en Wethouders van Almere. Ook door de PVV zijn aan het college statenvragen gesteld. De antwoorden daarop worden u separaat aan deze mededeling toegestuurd. Daarnaast heeft u in u vergadering van 18 december 2013 een motie aangenomen waarin u het college verzoekt om Vitens aan te spreken op het beëindigen van de samenwerking.

Mededeling:

De bedoelde intentie tot samenwerking is gestart met een sociaal maatschappelijk doel. Na interventie door Buitenlandse Zaken heeft Vitens besloten te stoppen met het project. Het is aan Vitens zelf om te bepalen met wie zij internationale relaties onderhouden. Als aandeelhouder bemoeien wij ons niet met internationale aangelegenheden als deze. Vanwege het kleine percentage van ons aandeelhouderschap en een doelmatige invulling daarvan beperken wij ons tot de voor de aandeelhoudersvergadering geagendeerde onderwerpen.

Naar aanleiding van de door u aangenomen motie en de Statenvragen en Raads-vragen die bij verschillende aandeelhouders zijn gesteld, heeft Vitens een infor-merende brief toegestuurd. Hierin geven zij naar onze mening voldoende uitleg over de achtergronden van de samenwerkingsrelatie en de beweegredenen om de mogelijke projecten niet verder in gezamenlijkheid uit te werken. Deze treft u bijgaand aan.

Het vervolg
geen

Ter inzage in de leeskamer
n.v.t.

Verdere informatie

Bijlage: brief Vitens aan aandeelhouders (1572595) met bijgevoegde artikelen (1572595 en 1572597).

Registratienummer

1574969

Datum

4 februari 2014

Auteur

M. van Hemert

Afdeling/Bureau

RM

Openbaarheid

Passief openbaar

Portefeuillehouder

Gijsberts, A.

Lijst ingekomen stukken

Provinciale Staten

19 februari 2014

Aan de aandeelhouders
van Vitens NV

Behandeld door	Sebastien Kraaijeveld	Datum	7 januari 2014
Doorkiesnummer	088 8845333	E-mail	sebastien.kraaijeveld@vitens.nl
Ons kenmerk		Uw kenmerk	
Onderwerp	Beëindigen samenwerkingsrelatie		

Geachte aandeelhouder,

Ons bedrijf is de afgelopen maand veel in het nieuws geweest vanwege het beëindigen van de samenwerkingsrelatie met het Israëlisch waterbedrijf Mekorot. Het besluit van Vitens werd aanleiding voor een politieke discussie die, gezien de politieke vragen die zijn gesteld, nog niet ten einde is. Het is voor ons bedrijf belangrijk u als aandeelhouder te informeren over de achtergronden van de samenwerkingsrelatie en de beweegredenen om de mogelijke projecten niet verder in gezamenlijkheid uit te werken.

Vitens is een vooruitdenkend bedrijf dat constant op zoek is naar innovatieve oplossingen en manieren om de drinkwatervoorziening te verbeteren. Vitens zoekt daarom naar samenwerkingsverbanden (in de zin van kennisuitwisseling) met technologie leveranciers en drinkwaterbedrijven in de wereld die toonaangevend zijn. Vitens is erg te spreken over de innovatieve kracht van het Israëlische waterbedrijf Mekorot en beide bedrijven onderhielden al ruim een half jaar goede contacten. Ook in de internationale waterwereld staat het bedrijf Mekorot bekend als technologisch zeer hoogstaand. Dit heeft geleid tot de ondertekening van een Memorandum of Understanding op 11 november 2013 tijdens de International Waterweek/Aquatech in Amsterdam. Met die MoU spraken Vitens en Mekorot de intentie uit om in de nabije toekomst op het gebied van onderzoek en innovatie samen te gaan werken. Zo is onder meer gesproken over het uitwisselen van kennis rondom winning en zuiveringstechnieken. Daarnaast is de interesse uitgesproken om projectmatig kennis uit te wisselen over smart grids, waarmee waterbedrijven door de toepassing van sensoren, online meetgegevens kunnen verzamelen om daarmee de (productie)processen nog beter en dus goedkoper te kunnen aansturen. Begin 2014 zouden de bedrijven de plannen verder uitwerken.

Vervolgens nam van 5 t/m 9 december onze dochteronderneming Vitens Evides International (VEI) op verzoek van het ministerie van Buitenlandse Zaken deel aan de handelsmissie naar Israël en de Palestijnse gebieden, onder leiding van Minister President Rutte. Als grootste drinkwaterbedrijf van Nederland, met heel veel kennis en ervaring op het gebied van water, zet Vitens zich, met haar dochteronderneming VEI in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen, in voor de verbetering van water- en sanitatie voorzieningen in het buitenland, met name ten bate van arme bevolkingsgroepen. De Palestijnse gebieden zijn een van de 15 focus regio's van Nederland in het kader van internationale ontwikkelingssamenwerking. Tijdens het bezoek aan Israël en de Palestijnse gebieden, waaraan 65 Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen deelnamen, heeft de Nederlandse regering onder andere de intentie uitgesproken een mogelijke toekomstige technische

assistentie van de Palestijnse Water Autoriteit ter verbetering van de drinkwatervoorziening ter plekke te willen ondersteunen. Deze technische assistentie zou zich daarbij vooral focussen op het terugbrengen van lekverliezen, en het efficiënter maken van bedrijfsprocessen. Deze activiteiten sluiten naadloos aan bij de missie en doelstellingen van onze dochteronderneming waarop VEI dan ook heeft aangegeven overleg te willen voeren met het Ministerie van Buitenlandse Zaken over de beste wijze waarop gevolg kan worden gegeven aan de positieve intenties en resultaten van deze handelsmissie aan zowel de Israëliësch als Palestijnse zijde.

Tot dan toe was er geen politieke en journalistieke aandacht voor de beide intentie overeenkomsten. Dat veranderde toen op de tweede dag van de handelsmissie Minister Ploumen haar bezoek aan het Israëliësch nationale waterbedrijf Mekorot afzegde. Dit bezoek werd in verband gebracht met kritiek die dit bedrijf internationaal krijgt vanwege het schenden van de mensenrechten. Het bedrijf zou als verlengstuk dienen van de nederzettingenpolitiek van de Israëliësch regering. Daarbij werd gerefereerd aan onder meer een recentelijk onderzoeksrapport van de Verenigde Naties (*) waarin Mekorot ervan wordt beschuldigd grondwater op te pompen uit Palestijns gebied en dit te gebruiken voor de nederzettingen en Israël. De context waarin Vitens toewerkte naar een mogelijke samenwerking veranderde daardoor drastisch. De media-aandacht en het politieke debat dat daarop volgde zorgde ervoor dat ook de intentie tot samenwerking tussen Vitens en Mekorot onder een vergrootglas belandde, zowel in de media als in de politiek. Vitens werd bijvoorbeeld beschuldigd van het schenden van mensenrechten en er werden door verschillende politieke partijen vragen gesteld waarom Vitens met Mekorot samenwerkte als toch zo duidelijk door minister Ploumen een signaal was afgegeven. Naar aanleiding daarvan heeft Vitens contact gezocht met het ministerie van Buitenlandse Zaken om versneld inzicht te krijgen of toekomstige samenwerking wenselijk is, zeker na het signaal dat minister Ploumen afgaf door zelf het bezoek af te zeggen. Dit gesprek heeft plaatsgevonden op maandagmiddag 9 december 2013.

Buitenlandse Zaken geeft formeel aan geen problemen te hebben met een samenwerking met Mekorot, zolang het maar om projecten binnen de 'groene lijn' (de grens van 1967) gaat. Het ontmoedigingsbeleid betreft projecten buiten die groene lijn. Vitens heeft tijdens dit gesprek echter nadrukkelijk aangegeven dat de intentie tot samenwerking zich niet zou kunnen beperken tot activiteiten binnen de 'groene lijn', waardoor de nederzettingen bij de distributie van water meer baat kunnen hebben bij een samenwerking. Of het nu gaat om kennis rondom winning van water of om de voordelen die te behalen zijn met smart grids, deze kunnen niet los worden gezien van wat de VN schrijft over het beleid van Mekorot (*) richting de Palestijnse gebieden en de nederzettingen. Het ministerie heeft ons daaropvolgend uitgebreid gewezen op het ontmoedigingsbeleid. Na dit gesprek was en is het voor Vitens helder dat het in gezamenlijkheid uitwerken van deze projecten zeer lastig gaat worden, zo niet onmogelijk, aangezien deze niet los kunnen worden gezien van de plaatselijke en politieke context. Daarmee werd besloten geen verdere invulling te geven aan de intentie om te gaan samenwerken. Uiteindelijk ging het ook maar om een intentie tot een samenwerking.

Zowel Vitens als de aandeelhouders hebben de veelheid aan standpunten van verschillende partijen kunnen ervaren. Daar waar Vitens zich neutraal heeft willen opstellen en volledig in lijn heeft willen handelen met het ontmoedigingsbeleid, is het meegezogen in politieke standpunten, meningen, beschuldigingen en sympathiebetuigingen waar het ver van weg had wil blijven. In de bijlage treft u het laatste artikel over het beëindigen van de samenwerkingsovereenkomst met Mekorot uit NRC Handelsblad van dinsdag 7 januari 2014. De aandeelhouders hebben tevens een brief mogen ontvangen van de ambassadeur van Israël waarin het bedrijf Mekorot wordt geprezen om zijn innovatieve kracht, maar ook om zijn goede betrekkingen met de Palestijnen. Het bestuur in de Westbank heeft bij monde van de burgemeester van Ramallah uit de West Bank een brief aan ons bedrijf gestuurd waarin

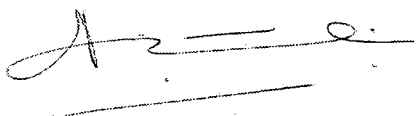
weer het tegendeel wordt beweerd. In Nederland zijn kritische Statenvragen en Kamervragen gesteld over zowel de samenwerking en later de beëindiging. In het licht van het bovenstaande blijkt een constructieve intentie tot technologische kennisuitwisseling en het in gezamenlijkheid uitwerken van projecten in deze regio toch te moeilijk.

Gezien de gevoelige politieke context zal Vitens ook de intentie met de Palestijnse Water Autoriteit via haar dochteronderneming VEI opnieuw evalueren. Wij hebben de intentie tot samenwerken on hold gezet en wachten een rustig moment af voor een definitieve beslissing. Deze evaluatie zal in samenspraak gaan met de Nederlandse overheid en het ministerie van Buitenlandse Zaken. Vitens realiseert zich dat welke keuze het ook maakt, dit altijd politiek geïnterpreteerd kan worden. Deze situatie heeft ons dan ook geleerd dat het ontplooiën van activiteiten uiterst complex is in een situatie van tegengestelde politieke gevoeligheden. Wij vinden het erg belangrijk om te weten hoe onze aandeelhouders denken over onze onderneming en wij staan altijd open voor overleg. Mochten er na het lezen van deze brief toch nog vragen bestaan, dan kunt u contact opnemen met ons secretariaat.

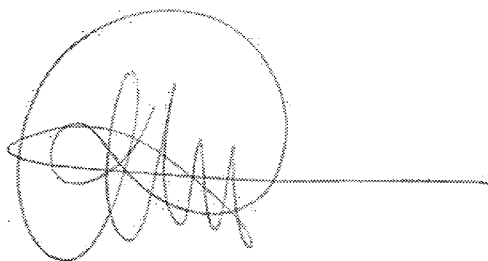
Wij willen er nadrukkelijk op wijzen dat wij, in lijn met het Nederlandse beleid in deze regio, noch een pro-Israëliësch danwel een pro-Palestijns standpunt zullen innemen en dat wij dit tot op heden ook niet hebben gedaan. Vitens is een mondiaal vooraanstaand waterbedrijf en zal blijven zoeken naar samenwerking met technologisch hoogstaande drinkwaterbedrijven om ook in de toekomst voor de Nederlandse consument betrouwbaar en zuiver drinkwater te kunnen blijven leveren.

Hoogachtend,

namens de Raad van Commissarissen en Directie Vitens

mr. B. Staal
voorzitter Raad van Commissarissen

L.C.A. Declercq MSc
voorzitter Directie

(*)De UNHCR heeft in februari 2013 een rapport uitgebracht over de situatie in Israël en de bezette Palestijnse gebieden rondom waterverdeling. Daarin is veel aandacht besteed aan de activiteiten van Mekorot. Lees het hele rapport via onderstaande link:
<http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session19/FFM/FFMSettlements.pdf>

Zwembad in de Joodse nederzetting Beit El waar volop water beschikbaar is. Zij wordt omringd door Palestijnse dorpen waar een Mekorot is aan water voor elementaire levensbehoeften

Door onze correspondent
Leonie van Nierop
TEL AVIV

Vitens strandt op Jordaanoever

Twee Vitens, het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland, zich in november voortan samen te werken met het Israëlische waterbedrijf Mekorot, had het nog geen idee van de politieke stormen die dit zou ontketenen, noch van de penibele situatie ter plekke.

In de droge Jordaanvallei staat een blauw-witte pomp van Mekorot te ronken activer bekken met prikkeldraad. Tachtig procent van al het grondwater dat hier, in bezet Palestijns gebied, wordt opgepompt, gaat naar Israël en zijn nederzettingen. Die ogen als oases: het zijn strakke groene vlakjes vol gewassen, zwembaden van kolonisten, een krokodillenvijver voor toeristen.

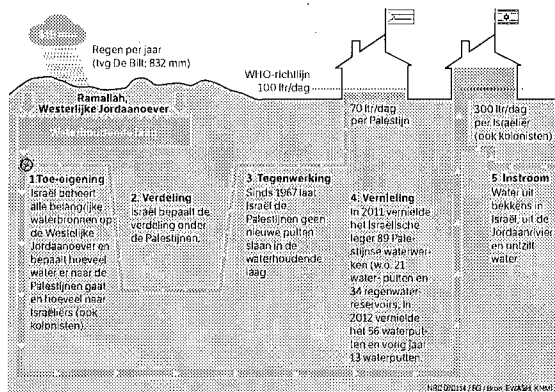
Naast de pomp loopt een kanaaltje, dat meestal droog staat, van Palestijnen. Omdat Israël op 400 meter diepte boort, raken de oude en ondiepe Palestijnse bronnen verdroogd en drogen ze op. Palestijnen nagen van Israël geen nieuwe bronnen graven. Ze zijn afhankelijk van Mekorot. Dat laat Palestijnen anderhalf keer meer betalen dan Israëlische kolonisten.

Israël gaf Mekorot in 1982 de watervoorraden op de bezette Westelijke Jordaanoever in handen, voor de symbolische prijs van 1 shekel (20 euro cent). Het Israëlische staatsbedrijf levert kolonisten water in overvloed, ter wil Palestijnse steden en dorpen in de hete zomers dagen zonder water zitten.

Volgens de Wereldbank is een derde van de Palestijnse gebieden niet op Mekorots netwerk aangesloten en onttrekt het veel meer water uit bezet gebied dan in de jaren vregening onderling is afgesproken. Israëls waterbeleid is ook bekritiseerd door de Verenigde Naties en de Europese Unie. Behalve waterleverancier in Palestijns gebied is Mekorot in Israël monopolist. Het geldt internationaal als een zeer geavanceerd bedrijf, dat uitblijkt in technieken voor ontzanding, herwinning en waterzuivering. Nederland, waterland, wil daar

Waterpolitiek
Waterbedrijf Vitens wilde samenwerken met het Israëlische staatsbedrijf Mekorot. Het belandde in „een krampachtige politieke situatie” en liet het plan varen. Wat ging er mis?

Drinkwaterwinning Westelijke Jordaanoever

om graag met Mekorot in zee. Het leverde een gast spreker voor het 'Samenwerkingsforum' dat Nederland in december in Israël organiseerde. Een Nederlandse bedrijfsdelegatie bracht toen ook een bezek aan Mekorot.

Maar Nederland vaert tegelijk een 'actief ontmoedigingsbeleid' om te voorkomen dat Nederlandse bedrijven bijdragen aan de nederzettingen. De Israëlische nederzettingen zijn volgens Nederland immers illegaal en een grote bedreiging voor de vrede. Bovendien kunnen activiteiten in bezet gebied in strijd zijn met het internationaal recht. Daarom wordt het Nederlandse bedrijven in principe ontraden om 'activiteiten te ontplooiën in of ten behoeve van nederzettingen'.

Voor Mekorot maakt premier Rutte (VVD) echter een uitzondering. „Mekorot heeft een monopolie”, zei Rutte tijdens zijn bezoek (van 7 tot 9 december) aan Israël en Palestina, „dat we hebben geen alternatief”. Minister Houthuis (Buitenlandse Handel, PvdA) ziet dat kennelijk anders. Na Kamervragen over en felle Palestijnse kritiek op haar geplande bezoek aan Mekorot in Israël, bleef zij dat af.

Mooie deal
Verwarrend, vond Vitens. Het Nederlandse waterbedrijf had juist een intentieverklaring met Mekorot getekend. Vitens wilde zuiveringstechnieken van Mekorot overnemen en Mekorot was geïnteresseerd in Vitens' technologieën voor waterleidingen. Het leek een mooie deal. Nadat Ploumen op 4 december laat bezoek aan Mekorot had afgezegd, bestudeerde Vitens de voorgenomen samenwerking echter opnieuw. Toen begreep Vitens dat de nederzettingen van zijn technologie zouden profiteren.

„Dit was samenwerking met Mekorot kon niet worden beperkt tot Israël, maar betref ook de Palestijnen en de nederzettingen”, verklaart een woordvoerder van Vitens tegenover deze krant. Zo zouden Vitens' ledingsystemen Mekorot helpen om bij de distributie van water onderscheid te maken tussen Palestijnen en kolonisten. Vitens: „Dat is de reden dat we op 9 december in gesprek zijn gegaan met het ministerie van Buitenlandse Zaken.”

Palestijnse boer pompt water uit een kanaaltje bij Al-Auja op de Westelijke Jordaanoever.

Mekorot heeft een monopolie, dus we hebben geen alternatief

Mark Rutte premier

Tijdens uit voering overleg vertelde Vitens hoe de samenwerking waarschijnlijk de nederzettingen zou begunstigen. Het verwees daarbij naar een rapport van de VN-Menschenrechtenraad, waarin staat dat Mekorot inbreuk maakt op het recht op water van Palestijnen. Volgens Vitens heeft het ministerie „op geen enkel moment onze zorg onttrent de samenwerking weggenomen”.

Buitenlandse Zaken wist dus dat de samenwerking tussen Vitens en Mekorot zich zou uitrekken tot de nederzettingen. „Hetgeen niet worden ontraden volgens het ontmoedigingsbeleid. Desondanks heeft het ministerie de samenwerking met Mekorot niet expliciet ontmoedigd. Het herhaalde alleen zijn beleid. Vitens moest zelf zijn conclusies trekken en besloot van de samenwerking af te zien.

En toen kreeg Vitens de zwarte piet toebedeeld. Israël noemde Vitens „laf” en „lypocriet”. Kamerlid Han ten Broeke

(VVD) sprak van „onbegrepen activisme”. Nadat Israël de Nederlandse ambassadeur vanwege Vitens' besluit op het matje had geroepen en CU, SGP, PVV en VVD vragers hadden gesteld aan minister van Buitenlandse Zaken Timmermans (PvdA), zei Timmermans tegen het NOS-journaal dat hij „geen enkel bezwaar” had tegen de samenwerking tussen Vitens en Mekorot.

Sterker, Nederland werkt zelf samen met Mekorot, schreef Timmermans de Kamer. Hij een trainingsproject voor Palestijnen en Jordaniërs. Volgens de Israëlische pers behde premier Rutte hovertiden zijn Israëlische collega Netanyahu om hem te verzekeren dat Nederland met Mekorot zal blijven werken. Zo gaf het kabinet Mekorot wederom een stempelp van goedkeuring, en viel zij Vitens publiekelijk af.

Prevalerde de relatie met Israël, of die met coalitiepartner VVD, boven de reputatie van een Nederlands bedrijf? Of ging het handelsbelang voor of integere zaken doen?

Buitenlandse Zaken had weten „het beeld dat van het gesprek met Vitens wordt geschetst niet te herkennen”. Het ministerie kan desgevraagd niet verklaren waarom het „geen bezwaar” had tegen de voorgenomen samenwerking in bezet gebied.

Israël en Nederlandse partijen die Israël bijzonder gunstig gezind zijn, voeren in tussen de aanval op Vitens op. De Israëlische ambassade in Den Haag stuurde brieven aan aandeelhouders van Vitens (vijf provincies en ruim honderd gemeenten), waarin zij worden gevraagd Vitens te bevelen om op zijn besluit terug te komen. In de Provinciale Staten van Flevoland werd een motie aangenomen, door CU, SGP, CDA, PVV en VVD, waarin het college wordt verzocht protest aan te tekenen bij Vitens, omdat het zich zou moeten inzetten voor de Israëlische nederzettingen.

Vitens is geschrakken van „de krampachtige politieke situatie”, maar heroverweegt zijn besluit niet.

ROYAL HASKONING DHV

Ontmoedigen met twee maten

Medio vorig jaar waarschuwde het ministerie van Buitenlandse Zaken het Nederlandse ingenieursbedrijf Royal Haskoning DHV over de bouw van een **hoogwaterzuiveringsinstallatie in Oost-Jeruzalem (bezet Palestijns gebied)**. Die waarschuwing past in het ontmoedigingsbeleid, waarbij de regering bedrijven ontaact om activiteiten te ontplooiën in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen.

In september stakte Haskoning zijn samenwerking met Israëlische autoriteiten in bezet gebied, omdat „nadere betrokkenheid in strijd kan komen met (inter)nationale wet- en regelgeving”. Enkele maanden later ontmoedigde Buitenlandse Zaken niet een samenwerkingsproject van Vitens, dat ook betrekking had op de nederzettingen.

1572596

Waterbedrijf Vitens: dubbel optreden van BZ

Bezet gebied

Een Nederlands waterleidingbedrijf in Israël volgt de richtlijnen van Buitenlandse Zaken en wordt gedesavouéerd door datzelfde ministerie.

Door onze correspondent
Leonie van Nierop

TEL AVIV. Door tweeslachtig optreden heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken het Nederlandse drinkwaterbedrijf Vitens kwetsbaar gemaakt voor aanvallen van buitenaf. Dat zeggen bronnen rondom Vitens tegen deze krant. Het ministerie heeft de indruk gewekt dat Vitens vorige maand uit eigen beweging de samenwerking met het Israëlische waterbedrijf Mekorot opzegde. Vitens handelde naar eigen zeggen in overeenstemming met het kabinetsbeleid.

Volgens het kabinetsbeleid moet Buitenlandse Zaken economische activiteiten in of ten behoeve van Israëlische nederzettingen actief ontraden. De nederzettingen zijn volgens Nederland illegaal en een bedreiging voor de vrede. Bovendien kan opereren in bezet gebied in strijd zijn met het internationaal recht. Volgens Vitens zou samenwerking met Mekorot de nederzettingen begunstigen.

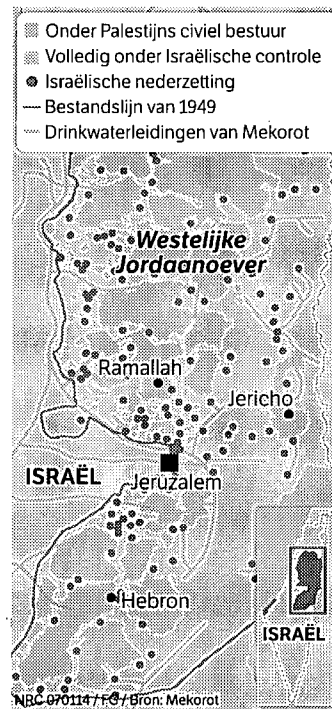
Afgezien van dat staande beleid kreeg Vitens nog twee signalen van Buitenlandse Zaken. Minister Ploumen (Buitenlandse Handel, PvdA) zegde begin december haar bezoek aan Mekorot in Israël af, na vragen uit

de Tweede Kamer en felle Palestijnse kritiek. En toen Vitens daarop advies vroeg aan Buitenlandse Zaken heeft dat „op geen enkel moment onze zorg omtrent de samenwerking weggenomen”, aldus een woordvoerder van Vitens. Dus zegde Vitens de samenwerkingsplannen op.

Buitenlandse Zaken stelde vervolgens dat het samenwerking met Mekorot niet heeft ontmoedigd. De Nederlandse ambassadeur in Jeruzalem op het matje was geroepen en minister Timmermans (Buitenlandse Zaken, PvdA) kreeg Kamervragen van CU, SGP, PVV en VVD. Daarop zei Timmermans voor de televisiecamera's dat hij „geen enkel bezwaar tegen de samenwerking” had. Zo gaf de minister Mekorot een stempel van goedkeuring, en liet hij Vitens publiekelijk vallen.

Israël en Nederlandse partijen die Israël bijzonder gunstig gezind zijn, hebben niet alleen druk uitgeoefend op Buitenlandse Zaken, maar ook op Vitens. De Israëlische ambassade in Den Haag stuurde brieven naar aandeelhouders van Vitens (provincies en gemeenten). In Flevoland werd een motie aangenomen door CU, SGP, CDA, PVV en VVD, waarin het college is gemaand protest aan te tekenen bij Vitens, daar het bedrijf zich zou moeten inzetten voor de nederzettingen.

Mekorot in bezet gebied

[+] Vitens en Mekorot pagina E4-5

1572599